

۱۴

اهمیت تغذیه در کاهش شدت کرونا

۱۵

بازگشت اتوبوس‌های برقی نزدیک است

زندگی

دوشنبه ۷ تیر ۱۴۰۰ شماره ۵۹۷۳

کارشناسان در گفت‌وگو با جام‌جم از اولویت‌های دولت سیزدهم در حوزه آب می‌گویند

نقشه راه عبور از بحران آب

قانونی نانوشته در ارتباطات وجود دارد مبنی بر این‌که تکرار یک فاعله از اهمیت آن می‌کاهد اما توضیح وضعیت خشکسالی و ورشکستگی آبی ایران فاجعه‌ای نیست که از فرط تکرار از مهم بودن آن کاسته شود، چرا که این روزها وضعیت آب به نوعی به مطالبه عمومی بدل شده‌است و ادامه همین روند باعث می‌شود تا ۲۰ سال دیگر آبی نداشته باشیم! قصه خشکسالی و کم‌آبی در این سرزمین موضوع امروز و دیروز نیست و باتوجه به قرارگیری ایران در کمربند گرم و خشک جهان از صدها سال پیش چنین شرایطی وجود داشته اما هیچ‌گاه وضعیت آب به چنین شرایط بحرانی نزدیک نبوده‌است. دولت‌های مختلفی هم درگیر این بحران بوده‌اند و اقداماتی هم صورت داده‌اند اما آنچه در پیش روی ما در زمانه کنونی قرار گرفته نشان از ناکارآمدی فعالیت‌های صورت گرفته است، سؤال این است که با توجه به شرایط نامناسب موجود، اولویت دولت سیزدهم در این حوزه باید چه باشد تا بتوانیم کمی از هولناکی بی‌آبی فاصله بگیریم؟ در این گزارش کوتاه از برخی کارشناسان این حوزه از همین اولویت‌ها پرسیده‌ایم. این‌که همه راهی که تا به امروز آمده‌ایم به کنار، این روزها باید چه کنیم تا کمی از شرایط ناگوار پیش‌رو دور شویم.

میثم اسماعیلی

جامعه

نقوذ آب در سفره‌های زیرزمینی و اقدام قاطع و بدون ملاحظه با هرگونه تغییر کاربری اراضی و به‌خصوص ممنوعیت مطلق در اراضی بحرانی و حساس به سیل، زمین لغزش و فرسایش از دیگر اولویت‌هایی است که به‌نظر هوشنگ جزی، دولت سیزدهم باید به آنها

سازمان جنگل‌ها هم اولین اولویت دولت سیزدهم در زمینه بحران آبی پیش رو را معطوف به مدیریت حوضه‌های آبخیز می‌داند و معتقد است دولت‌پیش‌رو باید «مدیریت جامع حوضه‌های آبخیز را جایگزین حکمرانی تک‌بعدی آب کند.» این نکته‌ای است که در صحبت‌های مهری اکبری هم به چشم می‌خورد. او هم معتقد است اساس حاکمیت آب در ایران اشتباه بوده و موضوع حکمرانی آبی بیش از آن‌که سیاسی و به نوعی از بالا به پایین باشد موضوعی اجتماعی و فرهنگی است و گر نه آن هم باید با راهکارهای اجتماعی باز شود. هوشنگ جزی دومین اولویت مهم دولت آینده در حوزه منابع آب را تشکیل وزارتی برای آب می‌داند. او به جام‌جم می‌گوید: «اولویت مهم دیگر تشکیل وزارت آب و منابع طبیعی و محیط‌زیست از طریق جداسازی آب از وزارت نیرو و جداسازی سازمان جنگل‌ها از وزارت جهاد کشاورزی است.» هر چند این اتفاق در نظام حاکمیتی ایران احتمالا سخت و دشوار است اما مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک سازمان جنگل‌ها باور دارد شرایط کنونی نیازمند این جراحی و جداسازی‌هاست.

قبادی می‌گوید اولویت باید بر مبنای مدیریت صحیح مصرف بنا شود. او به جام‌جم می‌گوید: «اولویت دولت آینده همچون دیگر دولت‌های گذشته در این زمینه باید به موضوع مدیریت مصرف بپردازد. به این مفهوم که باید منطق برواقعیت موجود بهره‌برداران اصلی آب را توجیه کند که چاره‌ای جز مدیریت مصرف آب برای ما وجود ندارد.» به اعتقاد او اولویت‌های دیگری همچون دیپلماسی آب یا تغییر شیوه کشاورزی در ایران ذیل همین مفهوم کلی مدیریت مصرف آب قرار می‌گیرد. قبادی همچنین توجه به دانش آبخیزداری را یکی از راهکارهای موثر در این زمینه می‌داند. او معتقد است: «حوضه آبخیز یک واحد یکپارچه از بالادست تا پایین‌دست است و باید میان آن توازن و تعامل وجود داشته‌باشد. ایجاد تعادل میان حوضه‌ها به واسطه توجه به دانش آبخیزداری شکل می‌گیرد و همین اعتماد به آبخیزداری می‌تواند به‌عنوان اولویتی مهم در دولت آینده مطرح باشد.»

تشکیل وزارت آب و منابع طبیعی

دانش آبخیزداری حالا در کلام کارشناسان آب راهکار کارآمدی عنوان شده‌است، پیش از این هم در گزارش‌های روزنامه جام‌جم به اهمیت این دانش در شرایط کنونی وضعیت آبی ایران پرداخته بود. هوشنگ جزی، مدیرکل دفتر آبخیزداری و حفاظت خاک

فهرست اولویت‌های دولت آینده در زمینه مدیریت منابع آبی آن هم با توجه به خشکسالی‌های پیش‌روی این سرزمین شامل راهکارهایی است که به شکل قابل‌توجهی در دو دهه اخیر هم در رابطه با آن حرف زده شده‌است، به این معنا که اولویت‌ها حداقل در این بازه زمانی تغییرات چندانی نکرده‌است. مهری اکبری، استادیار گروه آب و هواشناسی دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی از کارشناسانی است که باور دارند برای بهبود وضعیت‌مان در این زمینه باید دست به تغییراتی بنیادین زد. او در رابطه با اولویت‌های دولت سیزدهم در این حوزه نظر درخور توجهی دارد. اکبری معتقد است اولویت ابتدایی دولت باید مبتنی بر تغییر نگرش کلی در این حوزه باشد، به این مفهوم که از اساس نگرش به این حوزه را در سیاست‌های اتخاذ شده باید تغییر بدهیم. مهری اکبری به جام‌جم می‌گوید: «شاید بدیهی باشد اما اعتقاد دارم هنوز سیاستگذاران این حوزه باوری به این ندارند که منابع آبی ایران در حال اتمام است. باید در ابتدای این راه این واقعیت را بپذیرند که برای مدیریت منابع آبی کشور نیاز به یک برنامه‌ریزی مبتنی برواقعیت موجود داریم.»

فهرست اولویت‌های استادیار گروه آب و هواشناسی دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی شامل موارد مختلفی است اما در صدر این فهرست «سازگاری با تغییرات اقلیمی» قرار گرفته است. آن‌طور که او می‌گوید: «مهم‌ترین پیامد تغییرات اقلیمی افزودن بر رخدادهایی همچون خشکسالی و ترسالی‌های شدید، بارش‌های سیل‌آسا، گرمای شدید و موج سرمای غیرعادی است. همه این موارد محصول مخاطره اصلی یعنی تغییرات اقلیمی است که باید اولویت ابتدایی دولت آینده باشد.» بحث سازگاری آن‌طور که مهری اکبری می‌گوید می‌تواند به‌عنوان یک اولویت مهم و البته به باور او مفید در این حوزه عمل کند. بحثی که حداقل در دو دهه اخیر در اغلب پژوهش‌های صورت گرفته در رابطه با خشکسالی نامی از آن به‌میان نیامده‌است. به اعتقاد اکبری هر چند ر اقتصاد ضعیف‌تری داشته باشیم به مفهوم این است که در برابر تغییرات اقلیمی بی‌سلاح تر هستیم به همین دلیل باید باتوجه به مفهوم سازگاری به توانمندسازی جوامع بومی و بهره‌برداران اصلی منابع آبی بپردازیم.

اعتماد به آبخیزداری و مدیریت مصرف

موضوع باور به شرایط موجود در کلام کارشناس این حوزه یعنی عبدالعلی قبادی هم تکرار می‌شود. این کارشناس حوزه آب هم معتقد است هر تصمیمی در شرایط کنونی باید معطوف به داشته‌های کنونی منابع آبی‌مان گرفته شود. اما خروجی راهکار قبادی در این زمینه با آنچه مهری اکبری می‌گوید متفاوت است، در حالی اکبری از بحث سازگاری با تغییرات اقلیمی به واسطه پذیرش وضعیت موجود حرف می‌زند که عبدالعلی

info@jamejamdaily.ir

روابط عمومی: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴

ماسک-مترو

دهقانی از تهران:

مدتی است در خطوط مختلف مترو، برخی مسافران بدون ماسک وارد می‌شوند در حالی که هیچ ماموری نه در بدو ورود و نه روی سکو‌ها به آنها تذکر نمی‌دهد. آیا کرونا در تهران تمام شده که نظارت‌ها کنار گذاشته شده‌است.

کمبود-دارو

جعفری از تهران:

کمبود بعضی از داروهای خاص در داروخانه‌ها بیماران را با مشکل مواجه کرده‌است. از مسوولان وزارت بهداشت تقاضای رسیدگی داریم.

قیمت-هندوانه

علیزاده از تهران:

قیمت هندوانه که یکی از میوه‌های پرطرفدار مردم در این فصل است از کیلویی ۳۰۰۰ تا ۷۵۰۰ تومان فروخته می‌شود. علت چندنرخ بودن این میوه چیست.

گردوغبار-جنوب

جلیلی از یوشهر:

با ورود به فصل تابستان و آغاز گرما شاهد ورود گردوغبار به استان‌های جنوبی و آلودگی هوای این مناطق هستیم. مسوولان باید چاره‌ای برای مشکل ببینند.

رمز-ارز

ثابت از تهران:

از دولت تقاضا دارم با استخراج رمز ارزهای غیرقانونی که باعث فشار به شبکه برق و در نتیجه خاموشی و قطعی برق مشترکان می‌شود، برخورد کند.

دست‌انداز-خیابان

حامدی از تهران:

وجود دست‌اندازهای فراوان و بسیار بلند در خیابان رستگار به سمت زمان آباد (شهرداری شهری) باعث آسیب رسیدن به خودروها می‌شود.

جوابیه

در پی درج پیامی در روز دوشنبه ۱۴۰۰/۳/۲۴ با عنوان «روند بازسازی پارک بسیج کند است» رئیس اداره روابط عمومی شهرداری منطقه ۱۴ شهر تهران با ارسال نمایی اعلام کرد: با توجه به شرایط حاکم به لحاظ شیوع بیماری کرونا و تعطیلی‌های کارگاهی طبق مصوبه ستاد ملی کرونا و همچنین ابتلای عوامل اجرایی، روند پیشرفت پروژه شهرداری بوستان بسیج زمان‌بر شده است البته روند بررسی عملیات اجرایی آن برای تسریع و رفع موانع احتمالی نیز در دست بررسی است.

در مسیر خشکسالی

پژوهشی چند سال پیش توسط سعید مرید، دکترای مدیریت منابع آب صورت گرفته که پیش از این با عنوان «موزی بر اقدامات کشور در مدیریت خشکسالی و ظرفیت آنها برای مواجهه با بحران‌های آبی» در فصلنامه تحقیقات منابع آبی منتشر شده‌است. پژوهشی که در یک بازه ۲۰ ساله به بررسی کارهایی پرداخته که در این زمینه صورت گرفته یا قرار بوده است صورت بگیرد. از میانه این پژوهش خواندنی می‌توان به اولویت‌های مهم دیگری رسید که باید دولت پیش‌رو دقت نظر ویژه‌ای به آن داشته باشد. به‌عنوان مثال آن‌طور که سعید مرید در پیشانی آغازین این مقاله مبسوط آورده ما همچنان سیستمی برای پایش ملی خشکسالی نداریم و همین موضوع می‌تواند به‌عنوان یک اولویت در زمینه مدیریت منابع آبی دولت مطرح باشد. اما در رابطه با اولویت‌ها در گزارش اصلی حرف زدیم و سوال این است که پیش از این‌ها چه کارها و اقداماتی صورت گرفته است. سعید مرید در بخشی از پژوهش مفصل مورد اشاره واکنش و اقدامات کشور در برخورد با خشکسالی و کم‌آبی‌های مستمر، این دوره را به پنج دسته کلی تقسیم کرده است که مهم‌ترین آنها مربوط به «اقدامات سازمانی» است. به باور او سازماندهی مدیریت خشکسالی همواره از مهم‌ترین اولویت دولت‌ها بوده و در ایران هم در دو دهه اخیر تشکیل سازمان برای مدیریت و هماهنگی بین‌دستگاهی مورد توجه قرار گرفته است که شاید مهم‌ترین آنها تشکیل ستاد مقابله با بحران خشکسالی در سال ۸۷، ستاد خشکسالی کشور در سال ۸۷، مرکز ملی پایش و هشدار خشکسالی در سال ۸۷ و تشکیل کارگروه تخصصی خشکسالی و سرمازدگی در سال ۹۱ است. دسته دوم مربوط به «اقدامات برنامه‌ای و عملیاتی» است؛ به این مفهوم که در کنار موارد اشاره شده تلاش‌هایی شد تا برنامه‌هایی برای مدیریت ریسک خشکسالی در کشور عملیاتی شود. از جمله این اقدامات ابلاغ وزارت نیرو برای کاهش حبابه بخش کشاورزی متناسب با شدت خشکسالی بود. در آغاز خشکسالی‌های اواخر دهه ۷۰ معاونت حفاظت و بهره‌برداری سازمان مدیریت منابع آب کشور در اسفند ماه ۷۸ از سازمان‌های آب منطقه‌ای درخواست کرد تا چگونگی کاهش ۱۰ تا ۳۰ درصدی مصرف آب را در محدوده خود متناسب با شدت خشکسالی‌ها بررسی کنند و سپس در نشستی، رویکردهای ممکن ارائه و بررسی شود که با وجود ظرفیت‌های موجود، این ابلاغیه سرانجامی نداشت. اقدامات دیگر مربوط به «اقدامات حمایتی مجلس» است، چرا که مجلس هم در مواردی مصوباتی خاص برای خشکسالی داشته است. سعید مرید در این رابطه می‌نویسد: «هرچند در قوانین به پیشگیری اشاره می‌شود اما در عمل این اعتبارات برای جبران خسارات خشکسالی یا پشتیبانی صرف شده است. از جمله این قوانین می‌توان به قانون جبران خسارات و پیشگیری عوارض ناشی از خشکسالی ۷۹، قانون پیشگیری از عوارض ناشی از خشکسالی و جبران خسارات ۸۰، قانون تأمین منابع مالی برای جبران خسارات ناشی از خشکسالی یا سرمازدگی ۸۳ و قانون جبران خسارت ناشی از خشکسالی و سرمازدگی ۸۷ اشاره کرد.»

هژود دیدن تصویر زاینده رود خشک نشانه این است که سرنوشت دیگر منابع آبی ایران خواهد بود